

Regionala utvecklingsnämndens uppdrag och förvaltning

Det regionala utvecklingsuppdraget innebär att Region Västerbotten är ålagd att bedriva regional utveckling i enlighet med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar samt förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete. Regionala utvecklingsnämnden har regionfullmäktiges uppdrag att vara regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Uppdraget innebär enligt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar att

- ❖ utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin,
- ❖ fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt,
- ❖ besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete,
- ❖ följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet,
- ❖ upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur,
- ❖ samverka med länets kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter, berörda organisationer och näringslivet i länet

Förordning (2010:583) om regionalt utvecklingsarbete anger vidare att det regionala utvecklingsarbetet ska utformas och bedrivas i sektorsövergripande samarbete mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Det statliga uppdraget vägleds av nationell strategi för en regional hållbar utveckling 2021-2030. Den regionala utvecklingsstrategin 2020-2030 visar vägen för en önskvärd utveckling i Västerbotten fram till år 2030. Under 2025 genomförs en översyn av regionala utvecklingsstrategin, en reviderad strategi kommer att fastställas under våren 2026.

Regionala utvecklingsnämnden har utöver vad som beskrivs ovan även att medverka och samordna processer kopplade till samhällsbyggnad och planering, att främja samverkan inom samhällsbyggnadssektorn, detta sker inom bioekonomi, avfall, VA, miljö, energi, räddningstjänst och i viss form rumslig planering. Syftet är dels att koppla samman samhällsbyggnadsfrågor med den regionala rollen som regionalt utvecklingsansvarig, men även att stärka mellankommunal samverkan inom dessa områden. Utöver detta ansvarar nämnden även för andra tillkommande regionala uppgifter från staten.

Regionala utvecklingsnämnden har uppdraget att utgöra länets kollektivtrafikmyndighet. Detta innebär bland annat ansvar för myndighetsutövningen inom kollektivtrafiken i Västerbottens län, stomlinjetrafik (kommun- och länsgränsöverskridande), inomkommunal trafik, innefattande även tätortstrafik, regional tågtrafik samt särskild kollektivtrafik. I övrigt är nämndens ansvarsområde vad som avses i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

Nämnden har även ansvaret att förverkliga den nationella kulturpolitikens mål och de regionala utvecklingsmål som fastställts i Västerbottens läns regionala kulturplan, samt övriga uppdrag som fullmäktige ålagt nämnden i enlighet med gällande lag och förordning. Det inkluderar det övergripande samrådsansvaret för folkbildningsverksamhet, den regionala biblioteksverksamheten i länet, Film i Västerbotten samt konstverksamheten inom Region Västerbotten. Regionala utvecklingsnämnden hanterar statliga medel för kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen, och har även ett uppföljnings- och utvecklingsansvar för medel för folkbildning inom ramen för överenskommelse med Folkbildning

Västerbotten.

Utöver ovan finns i reglementet tydliga uppdrag för regionala utvecklingsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd beskrivna som rör strategiska områden för länets regionala utveckling:

- ❖ Det regionala kompetensförsörjningsuppdraget – som en samordnande och kunskapsuppbyggande funktion inom utbildning och kompetensförsörjning i Västerbottens län. Uppdrag att stimulera regional och mellankommunal samverkan inom utbildning- och kompetensförsörjning samt dess koppling till arbetsmarknaden.
- ❖ Inom sitt verksamhetsområde följa utvecklingen inom området forskning och utveckling och ta de initiativ som ses behövliga utifrån detta.
- ❖ Digitalisering – nämnden ska inom ramen för sitt verksamhetsområde verka för att förverkliga nationella strategier för digitalisering utifrån regionala och lokala förutsättningar. Syftet är att stärka regionens konkurrenskraft, tillväxt samt länets innovations- och attraktionsförmåga
- ❖ Externa relationer, strategisk platsutveckling och kommunikation – nämnden ska företräda regionen nationellt och internationellt inom sitt verksamhetsområde, samt driva ett proaktivt och systematiskt påverkans- och främjandearbete. Påverkansarbetet ska ske tillsammans med länets kommuner och aktörer för att främja norra Sveriges möjligheter i Sverige och internationellt.
- ❖ Näringslivsutveckling och innovationssystem – regionens näringsliv ska ges goda förutsättningar att utvecklas, nämnden ska verka för att utveckla och samordna regionens regionala innovationssystem. Detta sker genom lokal, regional, nationell och internationell samverkan med näringsliv, universitet samt de offentliga aktörerna i Västerbottens län.
- ❖ Nämnden ska även stärka och utveckla en hållbar besöksnäring samt bidra till samordning av kommunikation och marknadsutveckling

En gemensam röd tråd i samtliga verksamhetsuppdrag och ansvarsområden är samverkan. I reglementet har nämnden ett tydligt ansvar för att det finns samverkansstrukturer kring regionala utvecklingsfrågor mellan den regionala utvecklingsnämnden och länets kommuner. En överenskommelse om samverkan med länets kommuner har förnyats och förstärkts denna mandatperiod. Utöver detta ansvarar regionala utvecklingsnämnden även för övergripande samarbete och samråd mellan kommuner, organisationer, föreningar, myndigheter och andra aktörer som arbetar med regional utveckling.

Region Västerbotten äger helt eller delvis 17 bolag. Regionala utvecklingsnämnden har i nämndens reglemente fått regionfullmäktiges uppdrag att utöva ägarrollen i fullmäktiges ställe när det gäller fjorton av dessa bolag.

Inom näringsliv och innovationssystem: Almi Företagspartner Nord AB och Uminova Innovation AB

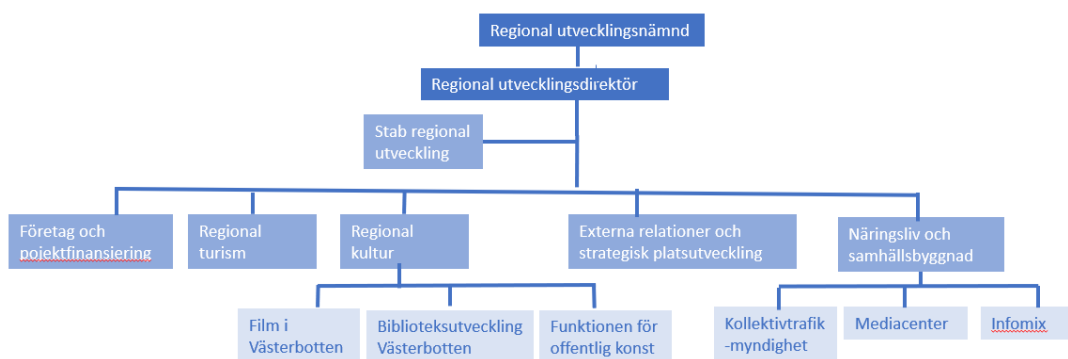
Inom regional kulturverksamhet: Norrlandsoperan AB, Skellefteå museum AB, Skogs- och samemuseet i Lycksele AB, Västerbottens museum AB samt Västerbottensteatern AB.

Inom tillväxtpolitik, analys och samhällsbyggnad: Norrbotniabanan AB, AC-Net AB

Inom kollektivtrafik: Länstrafiken i Västerbotten AB inkl Bussgods i Norr AB och Samtrafiken i Sverige AB, Norrtåg AB samt AB Transitio.

Vad gäller de hel- och delägda bolag som faller under nämndens uppdrag att utöva ägarroll i, se särskild bilaga.

Regionala utvecklingsnämndens förvaltningsorganisation

Förvaltningens verksamheter

Externa relationer och strategisk platsutveckling

Verksamheten för Externa relationer och strategisk platsutveckling ansvarar för Region Västerbottens årliga mötesplatser, internationellt arbete, påverkansarbete och kommunikation kring den regionala utvecklingen.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

För att uppnå fullmäktiges mål behöver nämnden arbeta aktivt med påverkansfrågor. Viktiga delar i detta arbete bedrivs genom de mötesplatser som arrangeras varje år såsom, Västerbotten på Grand Hôtel, Mötesplats Lycksele, Västerbotten i Almedalen och Digitala Västerbotten. Här samlar Region Västerbotten berörda intressenter att delta eller närvara för att öka kunskapen och betydelsen av Västerbotten som tillväxtkraft för Sverige och EU.

Ska fullmäktiges mål kunna nås behöver nämnden samverka med och påverka andra för att nå framgång. Mötesplatserna är en del i detta men Region Västerbotten bedriver också ett aktivt påverkansarbete året om där kontoren i Bryssel och Stockholm utgör viktiga plattformar. Här krockar Region Västerbotten arm med hela norra Sverige för att både spetsa och bredda påverkansarbetet. Nätverken via detta arbete blir allt fler och når tidigare och djupare in i beslutsprocesserna som har betydelse för Västerbottens tillväxt och attraktionskraft. Västerbotten ska fysiskt finnas på plats där samtalen och underlagen tas fram innan beslut fattas. Såväl inom EU som nationellt.

Företags- och projektfinansiering

Verksamhetsområdet Företag- och projektfinansiering ansvarar för fördelningen av det statliga anslaget för regionala utvecklingsinsatser, det så kallade 1:1-anslaget. Verksamheten säkrar att detta kompensatoriska anslag främjar en hållbar regional utveckling och tillväxt och bidrar till insatser som stärker länets utveckling i enlighet med Agenda för hållbar regional finansiering som fastställts av regionala utvecklingsnämnden. Verksamheten hanterar utifrån detta beredningen av och beslut om regionala företagsstöd, stöd till kommersiell service och regionala projektmedel. Verksamheten är även regional kontakt för EU:s struktur- och investeringsfonder.

Det regionala utvecklingsansvaret regleras i lag och förordning. Centralt är lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, förordningarna (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete och (2024:99) om resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet. Verksamheten beviljar företag- och projektstöd utifrån regionala utvecklingsstrategin (RUS) och Agendan för hållbar finansiering. Regionens övriga sakområdesstrategier beaktas också.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

Verksamhetsområdet Företag- och projektfinansierings arbete syftar till att med de regionala projektmedlen stärka lokal och regional hållbar konkurrenskraft i hela länet. Företagsstöden ska hjälpa länets företag att få en långsiktig lönsamhet och hållbar tillväxt, vilket därigenom leder till samhällsnyttiga följeffekter. Riktade stöd finns med fokus på hållbarhet och vid större stöd behöver företagen göra en genomgång av sitt

hållbarhetsarbete via Almi. Projektmedel beviljas till projekt om bidrar till hållbar regional utveckling. För att räknas som ett regionalt utvecklingsprojekt i Västerbotten behöver projekten även bidra till ett eller flera av de prioriterade områdena i regionala utvecklingsstrategin (RUS), samt övriga krav och villkor som finns i Regionens Agenda för hållbar finansiering. RUS:en samt Agendan följer i mångt och mycket regionfullmäktiges mål.

Näringsliv och samhällsbyggnad

Inom Näringsliv och samhällsbyggnad finns en bredd av erfarenhet och kunskap med syfte att skapa nytta för samhälle och näringsliv, genom nätverk, strategiska program och utvecklingsinsatser både regionalt, nationellt och på EU-nivå. Verksamheten ansvarar för ett flertal strategiska inriktningar och sakområden som är grundade i den regionala utvecklingsstrategin, regeringens villkorsbeslut till regionen och andra styrande dokument. Verksamheten arbetar länsövergripande med projekt och verksamheter, och är geografiskt belägen med kontor i Umeå, Skellefteå och Lycksele samt nyttjar vid behov även Region Västerbottens tillgång till kontor i Stockholm och Bryssel.

Totalt inbegriper verksamheten tre enheter under respektive enhetschef samt en gruppering direkt under verksamhetschefen. Utpekade sakområden som bidrar till den regionala utvecklingen i Västerbotten är Analys och strategiskt lärande; Digitalisering; Energi; Infrastruktur; Innovationsledning; Internationalisering; Kollektivtrafik; Kompetensförsörjning; Näringslivsutveckling; Samhällsplanering, miljö och klimat; Utbildning. Inom verksamheten återfinns även Kollektivtrafikmyndigheten, Mediacenter och Infomix.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

Samtliga områden inom verksamheten Näringsliv och samhällsbyggnad bidrar till att rusta länet för omställningen, som sker på flera olika plan parallellt. Som kortfattade exempel kan följande nämnas per tidigare område:

- Analys och strategiskt lärande bidrar till en ständigt aktuell bild av utvecklingen och de behov och utmaningar som Västerbotten möter. Uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin visar hur insatser bidrar till resultat.
- Digitalisering verkar för att utveckla förutsättningarna för att tillvarata potentialen inom digitaliseringsområdet i Västerbotten. Arbetet utgår från den regional digitaliseringsstrategin för Västerbotten 2022-2030 (RDS) och innefattar exempelvis insatser för öka den digitala förmågan, kompetensen och kapaciteten hos länets näringsliv och kommuner, digitala delaktighet och koordinering av bredbandsinsatser.
- Energi följer och påverkar utvecklingen i länet och säkerställer att den nödvändiga gröna omställningen inte bara genomförs utan att Västerbotten är föregångare i detta arbete, och att elinfrastrukturen byggs ut för att klara en ökad elektrifiering.
- Infrastruktur bereder och implementerar Länstransportplanen i syfte att utveckla ett transportsystem som är effektivt, tillgängligt och robust och bidrar till att förbättra tillgängligheten för de som bor och verkar i länet.
- Innovationsledning stärker den regionala förmågan och kapaciteten till innovation, förändring och förnyelse genom insatser och aktiviteter mot aktörer i Västerbotten.
- Internationalisering säkerställer att arbetet inom näringsliv och samhällsbyggnad knyts samman med andra europeiska regioner och stärker arbetet inom smart specialisering utöver samverkan med Näringslivsutveckling för att underlätta export, etableringar och internationella investeringar.
- Kollektivtrafik och Kollektivtrafikmyndigheten arbetar för ett sammanhållet och attraktivt kollektivtrafiksystem i Västerbotten. Arbetet inkluderar bland annat insatser för att öka kollektivtrafikens andel av det motoriserade resandet och andelen fordonskilometer som sker med förnyelsebara drivmedel, samt att öka tillgången till och tillgängligheten i kollektivtrafik.

- Kompetensförsörjning bidrar till en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning i länet och på länets arbetsmarknad samt verkar tillsammans med länets och arbetsmarknadens aktörer för kompetensattraktion, integration och kompetensinsatser som möter framtida behov.
- Näringslivsutveckling samverkar med länets kommuner och övriga aktörer för att förbättra villkoren för regionens näringsliv och skapa förutsättningar för etablering och omställning.
- Samhällsplanering, miljö och klimat samordnar och samverkar med länets kommuner inom bland annat VA, avfall och räddningstjänst samt samhällsplaneringsfrågor, och verkar även för en bioekonomisk tillväxt med hållbart värdeskapande från skog, mark och vatten.
- Utbildning leder samverkan mellan kommunerna i länet i deras roll i det livslånga lärandet.

Regional turism

Verksamheten för regional turism har ett uppdrag att verka för en hållbar utveckling av besöksnäringen i Västerbottens län. Det gör vi genom att vi sedan tio år har utvecklat en egen metod för detta, Responsible Tourism Program. Här får turismföretag, evenemangsarrangörer, destinationsorganisationer och kommuner stöd och hjälp att utveckla mer hållbara verksamheter baserat på globala kriterier för hållbar turism. Från och med 2025 innebär uppdraget även att marknadsföra Västerbotten som resmål vilket är avgörande för att kunna synliggöra Västerbotten som en plats att besöka, leva och utvecklas på. Detta bidrar också till bilden av Västerbotten som en attraktiv plats och även till bilden av Sverige som en hållbar destination att besöka.

I uppdraget ingår att samverka med länets kommuner, lokala destinationsorganisationer och övriga aktörer med koppling till besöksnäringen. Samverkan med tydlig roll- och ansvarsfördelning har utarbetats och finns på plats under föregående och innevarande år, och nu finns en tydlig modell för hur samverkan sker inom besöksnäringen framgent.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

Regional turism bidrar till nämndens genomförande av fullmäktiges mål genom verksamhetens arbete med utveckling av hållbar turism och marknadsföring av platsen som attraktivt resmål. Besöksnäringen bidrar till ökad attraktivitet genom att platsfrämjande insatser görs för besökare men den är även till nytta för boende. Den är också betydelsefull ur ett ekonomiskt perspektiv, i Västerbotten når den totala turismkonsumtionen nästan 10 miljarder årligen och skapar nästan 4000 jobb. Genom att stödja samhällsstrukturer som skapar attraktiva livsmiljöer och genom att attrahera besökare till länet och synliggöra Västerbotten som platsen för ett gott liv, kan regionen växa ytterligare. Västerbottens framtid kan stärkas genom att utveckla bilden av norra Sverige i omvärlden och vad Västerbotten kan erbjuda i synnerhet. Därför är fortsatta insatser som synliggör Västerbotten som en plats att besöka, leva och utvecklas på som attraherar både besökare, nuvarande och nya invånare, samt etableringar och investeringar viktiga.

Regional kultur

Region Västerbotten ska genom planering, uppföljning, analys och bidragsgivning främja ett mångsidigt och kvalitativt kulturutbud för alla invånare oavsett bostadsort. Regional kultur har uppdraget som verksamhet att genomföra detta uppdrag. Den regionala kulturplanen utgör verksamhetens övergripande styrdokument varvid en stor del av uppdraget regleras av Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Arbetet sker genom; ägande i bolag, verksamheter och projekt i egen regi, bidrag till organisationer och medfinansiering av projekt samt deltagande i nätverk och processer på lokal, nationell och internationell nivå. I verksamheten för regional kultur ingår funktionen för regional kulturutveckling och samordning, Biblioteksutveckling Västerbotten inklusive sjukhusbiblioteksverksamhet, Film i Västerbotten, samt funktionen för offentlig konst. Merparten av de kulturverksamheter och institutioner som omfattas av den regionala kulturplanen är organiserade utanför den regionala utvecklingsförvaltningen.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

Regional kulturverksamhet förvaltar Region Västerbottens uppdrag att genom planering, uppföljning, analys och bidragsgivning främja ett mångsidigt och kvalitativt kulturutbud för alla invånare oavsett bostadsort. Den regionala kulturplanen utgör verksamhetens övergripande styrdokument varvid en stor del av uppdraget regleras av Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Arbetet sker genom; (Region Västerbottens) ägande i bolag, verksamheter och projekt i egen regi, bidrag till organisationer och medfinansiering av projekt samt deltagande i nätverk och processer på lokal, nationell och internationell nivå. I verksamheten för regional kultur ingår funktionen för regional kulturutveckling och samordning, Biblioteksutveckling Västerbotten inklusive sjukhusbiblioteksverksamhet, Film i Västerbotten, samt funktionen för offentlig konst. Merparten av de kulturverksamheter och institutioner (totalt 48 stycken) som omfattas av den regionala kulturplanen är organiserade utanför den regionala utvecklingsförvaltningen. De är spridda över länet och har olika huvudmän med skiftande kapacitet att omhänderta sitt regionala uppdrag.

Stab

Stab för regional utveckling utgör ett specialiserat kvalificerat stöd till regionala utvecklingsnämnden och regionala utvecklingsförvaltningen utifrån de uppdrag som anges i nämndens reglemente och det ansvar som utgår från det regionala utvecklingsuppdraget.

Verksamhetens bidrag till nämndens genomförande av fullmäktiges mål:

Staben strävar efter att vara drivande i frågor som främjar regionala utvecklingsförvaltningsnämnden, regionala utvecklingsförvaltningen och det regionala utvecklingsuppdraget. Genom att vara aktiv, lyhörd och stöttande i samverkan, både inom Region Västerbotten och gentemot externa parter, samt genom att vara lösningsorienterade och vägledande utgör staben ett professionellt stöd som stärker förutsättningar för att fullgöra det regionala utvecklingsuppdraget.